

Van de
HERMON
naar
GOLGOTA

‘De finale dagen van Jezus’

Tjerk Dijkstra

UITGEVERIJ TOETSSTEEN
WWW.TOETSSTEEN-BOEKEN.NL

Van de Hermon naar Golgota

© 2024 Uitgeverij Toetssteen

Egginklaan 4 - 6

NL 7971 CA Havelte

© 2024 Tjerk Dijkstra

Redactie: Klaas de Jong

Ontwerp omslag: Doorontwerpt

Opmaak: Gewoon Geertje

Omslagfoto: Hermon

(bron Israël Gov. dept. photography Ja'akov Sa'ar)

ISBN 9789492818188

Inhoud

Een woord vooraf	7
Leeswijzer	11
Deel 1: Intocht in Jeruzalem	13
1. Bij de voordeur van Satan	15
2. Plannen om Jezus te doden	29
3. Eindbestemming: Jeruzalem	61
4. De intocht van Jezus in Jeruzalem	77
Deel 2: Op weg naar de rechtbank	89
5. De tweede dag van de lijdensweek	91
6. De derde dag van de lijdensweek	101
7. De vierde dag van de lijdensweek	123
8. De nacht	133
9. De tuin van Getsémané	147
Deel 3: Prelude naar de kruisiging	157
10. De spoedzitting van het Sanhedrin	159
11. Het gewicht van zilver	175
Deel 4: Het kruis	197
12. De weg naar het kruis	199
13. Jezus aan het kruis	209
14. Jezus' begrafenis	227
Deel 5: De opstanding	241
15. De dag erna	243
16. De dagen erna	269
17. Het goede nieuws	285

Een klein woord tot slot	297
Stichting Anathoth	299
Meer Toetssteen-boeken over het leven van Jezus	301

Een woord vooraf

Welkom bij “Van de Hermon naar Golgota: De finale dagen van Jezus”. Dit boek neemt u mee op een bijzondere reis door de meest bepalende en dramatische momenten uit het leven van Jezus Christus. Wat begon als een Bijbelstudie voor mijn kerkelijke gemeente, is uitgegroeid tot een uitvoerige samenvoeging van de evangeliën, weergegeven in chronologische volgorde. Het belicht de periode van Jezus’ transfiguratie op de Hermon tot Zijn kruisiging op Golgota.

Deze cruciale fase, van Zijn verheerlijking tot Zijn opstanding, vormt een keerpunt in de menselijke geschiedenis. Dit boek is ontworpen om uw geloof en begrip te verdiepen, door u mee te nemen naar de historische en culturele context van deze gebeurtenissen. Als basis heb ik de BasisBijbel (©stichting BasisBijbel) van de Zakbijbelbond gebruikt, aangevuld met vertalingen als de NBV21, HSV, SV77, GNB, en NBG51 om de essentie zo nauwkeurig mogelijk over te brengen, aangeduid met de gebruikelijke afkortingen:

NBV21 – Nieuwe Bijbelvertaling 2021 ©Nederlands-Vlaams Bijbel Genootschap (NBG)

HSV – Herziene Statenvertaling, Tekst © 2010/2016 Stichting HSV

SV77 – Statenvertaling editie 1977, © Nederlands Bijbelgenootschap

GNB – Groot Nieuws Bijbel 1972, © Nederlands Bijbelgenootschap

NBG51 – Vertaling uit 1951 van het NBG, © 1951 Nederlands Bijbelgenootschap.

Ik combineer de vertellijn van het Bijbelboek Matteüs met perspectieven uit de evangeliën van Marcus, Lucas en Johannes om een completer beeld te geven. Het doel is niet alleen om de gebeurtenissen te beschrijven, maar ook om te laten zien hoe belangrijk deze zijn. Door de interacties en de groepsdynamiek tussen Jezus en Zijn leerlingen te belichten, wil ik benadrukken dat zij ook gewoon mensen waren — jonge mannen met hun eigen uitdagingen en groei. Ondanks zorgvuldig brononderzoek kan het voorkomen dat ik iets heb gemist, waarvoor mijn excuses.

In dit boek combineer ik zorgvuldig onderzochte historische feiten met Bijbelteksten en een vleugje wetenschap, aangevuld met enige artistieke vrijheid om een verhalende vorm te creëren die gebaseerd is op non-fictie (de evangeliën) met een beetje fictie voor de verhaalslijn. Dit brengt het verhaal van Jezus' laatste dagen op een manier tot leven die zowel boeiend als verhelderend is en biedt een verdiepende en soms nieuwe kijk op een periode die de wereld voorgoed veranderd heeft.

Jaren geleden, toen het idee voor dit boek in mij opkwam, was er tegelijk het voornemen dat eventuele opbrengsten niet naar mij zouden gaan, maar aan een goed doel ten goede zouden komen. In diezelfde periode hoorde ik dat vrienden van mij van plan waren een herstellhuis voor vrouwen op te richten: de stichting Anathoth. Dit inspireerde mij om te besluiten dat de opbrengsten van dit boek naar deze stichting zouden gaan, een organisatie waarvan ik de eer heb gekregen om als voorzitter te mogen optreden. Meer informatie over dit initiatief vindt u achter in dit boek.

Mijn dank gaat uit naar mijn vrouw, wiens steun essentieel was in dit schrijfproces. Haar geduld, inzicht en geloof waren een onmisbare inspiratiebron. Ook ben ik mijn uitgever en redacteur, Klaas de Jong, zeer dankbaar. Meer dan een redacteur was hij een mentor die me adviseerde, corrigeerde en feiten checkte.

Ik hoop dat dit boek u dieper inzicht biedt in de finale dagen van Jezus' leven en de blijvende invloed ervan op de hedendaagse wereld.

Leeswijzer

“Van de Hermon naar Golgota: De finale dagen van Jezus” voert de lezer mee langs de cruciale locaties en gebeurtenissen die de laatste dagen van Jezus Christus kenmerken. We starten onze reis in Betsaida, een klein dorp aan de noordzijde van het Meer van Galilea, en volgen Jezus en Zijn discipelen op hun tocht door Galilea, Samaria en Perea naar Jeruzalem, eindigend met de dramatische gebeurtenissen op Golgota en opstanding en hemelvaart.

Elk hoofdstuk in dit boek is zorgvuldig ontworpen om niet alleen de gebeurtenissen te beschrijven die plaatsvonden, maar ook om inzicht te geven in de diepere betekenis en de geestelijke impact ervan. Lezers worden aangemoedigd om de aangehaalde Bijbelverzen en de historische context te raadplegen voor een diepgaander begrip van elke etappe van deze reis.

Dit werk is bestemd voor een breed publiek, variërend van leden van bijbelstudiegroepen tot individuele lezers die geïnteresseerd zijn in een diepere verkenning van de laatste periode van Jezus. Met een mix van analyse en uitleg van Bijbelteksten en historisch onderzoek, biedt dit boek een waardevolle bron voor iedereen die de finale dagen van Jezus' aardse bediening wil begrijpen en waarderen.

In het begin van mijn boek, gepresenteerd in romanvorm, volgen we Jezus' reis vanuit Betsaida, naar de berg van de verheerlijking in de omgeving van Caesarea-Filippi. Hoewel in Betsaida een opmerkelijke genezing plaatsvindt — de blinde man, zoals beschreven in Marcus 8:22-26 — ligt de focus hier op de Verheerlijking op de berg, een cruciaal moment dat plaatsvond in het najaar van 31 na Chr.¹ Deze datum is gebaseerd op de aanname dat de intocht van Jeruzalem van Jezus op 6 april 32 na Christus heeft plaatsgevonden.² De verheerlijking op de

1 Het is niet altijd duidelijk vast te stellen in welke volgorde de gebeurtenissen zich hebben afgespeeld, dus heb ik op bepaalde punten weloverwogen aannames gedaan over de chronologie en locaties, gebaseerd op de meest waarschijnlijke en logisch onderbouwde scenario's.

2 Dit was de enige keer dat Jezus Zich als Koning aan de wereld presenteerde, een gebeurtenis die waarschijnlijk plaatsvond op 6 april 32 na Christus. Deze datum wordt afgeleid van de uitleg bij Lucas 3:1: Tiberius werd aangesteld in 14 na Christus; het 15e regeringsjaar valt in 29 na Christus; en het 4e Pascha tijdens Zijn bediening markeert het jaar 32 na Christus. Er bestaan echter ook andere goed onderbouwde theorieën over deze datum.

berg roept vragen op, zoals waarom de plannen om Jezus te doden vooral juist na dit moment begonnen. Niet alle gebeurtenissen in de periode van ongeveer acht maanden tussen de Verheerlijking op de berg en de Hemelvaart op de Olijfberg zijn uitgebreid opgenomen in dit boek. Deze selectieve benadering is gekozen om de focus te leggen op die gebeurtenissen die essentieel zijn voor het begrijpen van deze cruciale periode in het leven van Jezus. Deze keuze helpt om de verhalende focus te behouden en zorgt voor een gestroomlijnde verkenning van de meest invloedrijke en vormende momenten in de laatste dagen van Jezus.

DEEL 1

Intocht in Jeruzalem

1. Bij de voordeur van Satan

Jesus vertrok met Zijn leerlingen naar de dorpen van de streek Caesarea Filippi (Marcus 8:27)

Eerst nog naar het noorden: Caesarea Filippi

In het schemerlicht van die avond wisselden de leerlingen van Jezus in de woning van Filippus in Betsaïda³ blikken van verbazing uit terwijl ze het wonder bespraken waarvan ze getuige waren geweest. “Hebben jullie gezien hoe Hij de blinde man genas? In fasen, niet ineens,” zei Johannes peinzend, zijn jeugdige gezicht verlicht door de gloed van een olielamp. “Misschien wil Hij ons iets leren over geloof en geduld,” opperde Jakobus.

Toen Jezus de volgende bestemming van de groep aankondigde, viel er een stilte. Hij deelde mee dat ze naar Caesarea Filippi zouden gaan, en voegde eraan toe dat ze zich moesten voorbereiden op een verblijf van meer dan een week. “Caesarea Filippi? Maar dat is...” begon Andreas, zijn stem vol twijfel. “Een stad vol heidense rituelen,” vulde Petrus aan met een diepe frons op zijn gezicht. Terwijl hij dat zei, dacht hij aan zijn thuis, waar hij naartoe moest om zich voor te bereiden op de reis. Zijn vrouw⁴ wachtte op hem, en hij voelde de verantwoordelijkheid van een getrouwde man die zorg moest dragen voor zijn gezin, zelfs terwijl hij de roeping van een leerling volgde. “Waarom daarheen, Rabbi?” vroeg Matteüs zachtjes, maar Jezus gaf geen antwoord. Ondertussen stond Andreas (de broer van Petrus) op, zijn gedachten al bij de voorbereidingen die hij moest treffen. Hij zou snel naar zijn eigen huis gaan, plannen maken en de nodige voorraden verzamelen. De jongere discipelen keken naar Petrus en Andreas, lerend van hun voorbeeld, en begonnen ook na te denken over hun eigen voorbereidingen.

3 Filippus, Andreas en Petrus woonden in Betsaïda (Johannes 1:45). Sommigen verwijzen naar Marcus 1:29, suggererend dat het Kapernaüm zou kunnen zijn. Maar deze specifieke link wordt niet expliciet in de tekst gemaakt.

4 Petrus' huwelijksstatus is afgeleid van Matteüs 8:14-15, Marcus 1:29-31, en Lucas 4:38-39, waar Jezus zijn schoonmoeder geneest. Dit wijst op Petrus' echtelijke staat. Verder suggereert 1 Korintiërs 9:5 dat Petrus mogelijk reisde met een echtgenote tijdens zijn apostolische bediening.

Terwijl de leerlingen zich voorbereidden op hun tocht door het gebied van Basan⁵, golfde er een onderstroom van onrust door de groep. De gedachte alleen al om voet te zetten in deze beruchte regio, deed hen huiveren. Was Basan niet het gebied waar koning Og⁶ had geheerst, een van de laatste reuzen? Hij had een vier meter lang ijzeren bed! De Israëlieten hadden hem overwonnen op hun weg naar het Beloofde Land. De verhalen uit Deuteronomium echoden onheilspellend na in hun gedachten. Dit was het land dat synoniem stond met de Refaïeten⁷ (nakomelingen van de Nefilim⁸), een volk dat zijn wortels diep in de oudheid had, zoals beschreven in de boekrol van Jozua. Het idee dat ze nu door diezelfde, bijna mythische regio zouden trekken, vervulde hen met een mengeling van angst en diepe bezorgdheid.

De groep worstelde met de gedachte aan deze ongebruikelijke bestemming. “Ik had verwacht dat we naar Kapernaüm zouden gaan,” zei Filippus. “Dit is vreemd,” mompelde Simon de Kanaäniet.⁹ Ondanks hun verwarring en vragen, begonnen ze zich voor te bereiden, vertrouwend op de leiding van hun Rabbi. De discipelen verwachtten dat ze naar Kapernaüm zouden gaan. Vreemd! Verbaasd gaan de leerlingen aan de slag met de voorbereidingen van een nieuwe reis.

Rabbi Jezus De discipelen als talmidim

Het volgen van een rabbi, zoals Jezus, was in de eerste eeuw een keuze voor totale toewijding. Een discipel, ‘talmid’ in het Hebreeuws, streefde ernaar om net als zijn rabbi te worden. Dit betekende alles leren over hoe hij dacht, leefde, en de heilige teksten begreep en toepaste. Jezus onderstreepte dit soort relatie met Zijn volgelingen en anders dan gebruikelijk, koos Jezus zelf Zijn discipelen uit, in plaats van dat zij Hem kozen. Dit was een teken van Zijn geloof in hun potentieel en toewijding. Deze uitnodiging om Hem te volgen was een erkenning van hun vermogen om zoals Hij te worden.

5 Tijdens de Griekse periode stond het gebied bekend onder de naam Batanea, wat vermoedelijk zijn oorsprong vindt in het Arabische ‘Bathaniyah’. Deze benaming heeft een linguïstische verwantschap met het Hebreeuwse ‘Bashan’.

6 Deuteronomium 3:11

7 Jozua 12:4-5 NBV21 en HSV

8 De Nefilim, aangeduid als ‘gevallenen’ of ‘reuzen’, waren het resultaat van de verbintenis tussen gevallen engelen (Genesis 6:2 ‘Gods zonen’) en menselijke vrouwen; ze stonden bekend om hun uitzonderlijke grootte.

9 Het woord ‘Kanaäniet’ komt niet van het geografische Kanaän, maar is afgeleid van een Aramees woord dat ‘ijverig’ betekent. Simon de Kanaäniet en Simon de Zeloot verwijzen naar dezelfde persoon.

Een bekend verhaal dat deze toewijding illustreert is dat van Petrus die over water loopt. Toen hij zag dat Jezus over water liep, wilde Petrus dat ook doen. Dit moment toont aan hoe discipelen streefden om net als hun Rabbi te zijn, zelfs in het doen van wonderen. Toen Petrus begon te twijfelen, was het niet zozeer aan Jezus, maar aan zijn eigen capaciteit om in Jezus' voetstappen te treden.

Talmidim volgen hun rabbi, ook al weten ze niet altijd waarheen hij leidt. Ze vertrouwen erop dat hij een goede reden heeft om hen ergens naartoe te brengen. In het verhaal in Matteüs 16:13-28 liep Jezus bijna vijftig kilometer enkele reis naar Caesarea Filippi voor een les die perfect bij de locatie paste. Jezus koos voor het rabbi-talmid systeem. Hij gaf les als een Rabbi in situaties uit het echte leven, waarbij Hij de meest briljante methoden gebruikte die ooit zijn bedacht.

Terwijl de discipelen zich voorbereidden, kon Petrus het niet laten een grap te maken om de spanning te breken, vlak voordat hij naar zijn eigen huis vertrok. “Dus, we gaan naar de rosse buurt van het noorden, hè?”¹⁰ Zorg ervoor dat je niet verdwaalt daar, Mattay!”¹¹ zei hij met een knipoog. De groep barstte in lachen uit, zelfs terwijl de onzekerheid over hun bestemming bleef hangen. Petrus glimlachte, tevreden dat hij even de zwaarte van het moment had kunnen verlichten, en maakte zich klaar om naar huis te gaan.

De vroege ochtend bij Betsaïda was fris en helder, Jezus en Zijn leerlingen bereiden zich voor op de tocht. Petrus en Andreas, net teruggekeerd na een nacht thuis, sloten zich weer aan bij de groep, het comfort van thuis achter zich latend. “We hebben een lange reis voor de boeg naar Caesarea Filippi,” merkte Johannes op terwijl ze hun spullen pakten. “Zo’n anderhalve dag reizen,¹² toch?” vroeg Jakobus. Ze wisten dat de reis hen naar het noorden zou voeren, door de vruchtbare vallei van Betsaïda en langs de kronkelende Jordaan.

Tijdens de tocht, langs het Joodse stadje Thella¹³ op een heuvel nabij de oevers van het Hulameer, bespraken enkele leerlingen de huidige politieke spanningen.

10 Pan's tempel was in de eerste eeuw een rosse buurt. Caesarea Filippi stond bekend om zijn rituelen ter ere van de god Pan, waaronder schokkende praktijken zoals prostitutie en ongebruikelijke seksuele rituelen. Deze stad, berucht om zijn immorele activiteiten, werd door vrome Joden vaak vermeden.

11 Mattay of Mattithyahu (Hebreeuws) is in het Koine Grieks vertaald als Matteüs

12 Te voet kon men in de Romeinse tijd gemiddeld 20 á 30 km per dag afleggen. De afstand van Betsaïda naar Caesarea Filippi is ongeveer 45 kilometer.

13 Thella was een Joodse nederzetting in de 1e eeuw, gelegen nabij de Jordaan, die de noordelijke grens vormde van de Joodse vestiging in Opper-Galilea. Deze informatie is afkomstig van de 1e-eeuwse historicus Flavius Josephus.